

Hvem byggede Olgerdiget?

For at kunne svare på spørgsmålet om, hvem der byggede Olgerdiget, er det nødvendigt først at ride op, hvilke folkeslag og stammer, der boede i Sønderjylland.

Da Olgerdiget blev opført i første halvdel af 1. århundrede, var Sønderjylland domineret af to germanske stammer: anglerne i Sydslesvig og varinerne i Nordslesvig.

Tidligere var det opfattelsen, at Olgerdiget var opført af jyderne, som også var en germansk stamme. Det har nu vist sig, at jyderne på denne tid boede længere mod nord, og Olgerdiget må derfor være opført enten af anglerne eller af varinerne.

Nabostammer med hver sin kultur

Selvom anglerne og varinerne var naboer, var der store forskelle på deres levevis. Hver af stammerne havde særlige træk i måden, de byggede huse, begravede deres døde og fremstillede keramik på.

Særtrækkene betyder, at vi kan kende deres bebyggelser og gravpladser fra hinanden, når vi i dag finder sporene fra dem i forbindelse med arkæologiske udgravninger.

Anglerne flyttede ind i varinernes område

I de første årtier efter Kristi fødsel var det område, Olgerdiget blev opført i, domineret af varinerne, men efterhånden blev det overtaget af angelske nybyggere.

Fra arkæologiske udgravninger ved vi, at anglerne med tiden bosatte sig længere og længere mod nord. Vi kender angelske bosættelser i hele Sønderjylland og op til Ribe og langs hærvejen helt op til Nr. Snede mellem Horsens og Skanderborg.

Anglernes interesse for at flytte ind i varinernes område har uden tvivl givet anledning til stridigheder, hvor land blev forsvaret eller erobret gennem kamp.

Olgerdiget var altså ikke et forsvarsanlæg ved en klart defineret grænse, hvor anglerne boede på ene side og varinerne lige på den anden side. Det var i højere grad et værn, som i ufredstid beskyttede de angelske nybyggeres bagland syd for diget.

Olgerdiget og romerne

Og hvordan véd vi så, at det må være anglerne, som byggede Olgerdiget? Her skal vi vende blikket mod romerne og deres vældige rigsgrænse *Limes*, som de opførte mellem de romerske provinser langs Rhinen og Donau og landområderne øst for Rhinen og nord for Donau. Under ét kaldte romerne områderne øst og nord for provinserne for *Barbaricum* og indbyggerne her for *germanere*.

Limes kan siges at være en parallel til Olgerdiget. Opførelsen af *Limes* begyndte i år 83 e.Kr., og romernes anlæg er dermed senere end Olgerdiget, men det er bygget op på samme måde med en vold, en grøft og en palisade.

I Limes var palisaden nærmest dem, man ønskede at beskytte sig imod - i romernes tilfælde var det mod barbarerne i øst. Da Olgerdigets palisade er nordligst, skal diget ses som et anlæg, der er vendt mod nord, og derfor må anlægget være opført af anglerne i syd som værn mod varinerne i nord.

Olgerdiget og sagnkongen Offa

Endnu tættere på en byherre kommer vi, hvis vi inddrager sagnhistorien. Fortællingen om Uffe og Vermund er oprindeligt et angelsk sagn. Det fortæller om kong Warmundus (Vermund) og hans søn Offa (Uffe hin Spage) og deres kampe mod sakserne.

Samme Offa er omtalt i det oldengelske digt, Widsith. Her får vi at vide, at Offa styrede Angeln, at han vandt sig et stort kongerige og at han markerede grænsen mod myrgingerne. Myrgingerne er muligvis de samme som vidmyrgingerne, der må tilhøre varinernes stamme. *Vid* kan knytte sig til Vidå, mens *myr* betyder mose eller lavtliggende, fugtigt område.

Ud fra hvad vi på nuværende tidspunkt ved, er Olgerdiget altså et angelsk bygningsværk, som er opført mellem år 20 og 31 e.Kr. Muligvis er det kong Offa, søn af kong Warmundus og konge over det tidlige Anglerrige, som er bygherren.